

Polisutbildningen vid Umeå universitet
Vårterminen, 2005
Moment 4:3
Rapport nr. 206

Tidig intervention vid ungas missbruk

Arbetet är skrivet av : Andreas Abrahamsson, Mikael Carlsson

Sammanfattning

Rapportens syfte har varit att ta reda på hur omfattande narkotikamissbruket är i Umeå bland unga människor i åldern 15-25 år. Dessutom orientera oss och läsaren i hur olika samhällsinstanser kan arbeta och samarbeta runt narkotikaproblemet. För att få reda på hur det drogförebyggande arbetet bland ungdomar ser ut har författarna använt sig av rapporter, webbaserade källor, statistik samt övrig litteratur.

Under teoridelen av denna rapport beskriver författarna hur man kan upptäcka ett missbruk och hur unga människor kan komma i kontakt med narkotika.

Rapportens författare beskriver även hur socialtjänsten arbetar mot ringa narkotikabrott och vad som händer med ungdomar som anträffats påverkade.

Författarna redogör även för några lagstöd som arbetsredskap för bl.a. polisen.

I resultat delen av denna rapport redovisas socialtjänstens senaste projekt i Umeå¹, där socialtjänsten, polisen och åklagare är inblandade. Projektet går ut på att sätta in tidiga resurser för ungdomarna som ertappas påverkade eller innehar små doser narkotiska preparat som kan jämföras med ringa narkotika brott. Författarna har tagit del av en levnadsvaneundersökning från 2004 som visar hur högstadie- och gymnasieungdomar i Umeå ställer sig till narkotika.

Författarna av rapporten har sammanställt resultaten i undersökningen och gjort diagram för att lättare kunna åskådliggöra hur resultaten ser ut. Resultaten visar hur många killar/tjejer som har använt sig av narkotika samt hur det har fått tag på preparatet. Rapportens författare kom fram till att ju högre upp i klasserna de kom desto frekventare blev användandet av narkotika, detta gäller både killar och tjejer. Författarna kunde också utläsa ganska tydligt att de flesta ungdomar fått tag på narkotika via någon kompis.

¹ Projekt ”Tidig intervention vid misstanke om ringa narkotikabrott”

Innehållsförteckning

SAMMANFATTNING	I
1 INLEDNING	1
1.1 Bakgrund	1
1.2 Syfte	2
1.3 Frågeställningar.....	2
1.4 Avgränsningar.....	2
1.5 Tillvägagångssätt	3
1.6 Definitioner.....	3
2 TEORI	6
2.1 Vikten av tidig upptäckt	6
2.2 Narkotikabrott.....	10
2.3 Att avslöja missbruk.....	12
2.4 Vart unga kommer i kontakt med narkotika.....	13
2.5 Mobilisering mot narkotika	14
2.6 Hur arbetar socialtjänsten i Umeå med ringa narkotikabrott?.....	15
2.7 Vad kan polisen göra?.....	16
3 RESULTAT OCH RESULTATSAMMANFATTNING	18
3.1 Intervju med Britta Eriksson, socialtjänsten.....	18
3.2 Levnadsvaneundersökning 2004.....	20
4 DISKUSSION	23
REFERENSER	25

Bilagor

Bilaga 1 Mall ”Första samtal kring alkohol- och narkotika ...”

1 Inledning

Narkotika är ett stort problem i dagens samhälle och det finns undersökningar som tyder på att missbruket är av omfattande art². Om användandet av narkotika ökar eller minskar är svårt att säga eftersom det finns många olika undersökningar som te x. drogvaneundersökningar i skolor eller undersökningar på priser för olika preparat. Dessutom så vet ingen hur stort mörkertalet är av ungdomar som prövar narkotika men som inte använder det regelbundet och som ännu inte har upptäckts. Framförallt är det oroväckande att så många ungdomar från 13-14 års ålder inleder ett missbruk. Vi har valt att inrikta oss mot Umeå som region då vi på nära håll kan se hur de olika aktörerna i regionen verkar tillsammans. Tre viktiga hörnstenar för ett effektivt resultat är socialtjänsten, polisen och åklagare. Det bedrivs för tillfället ett projekt i Umeå där dessa tre aktörer är inblandade, projektet går ut på att sätta in tidiga resurser för ungdomarna som ertappas påverkade eller innehar små doser narkotiska preparat som enligt lag kan dömas för ringa narkotikabrott. Detta för att förhindra att det senare ska leda till ett tyngre eller permanent narkotikamissbruk. Projektet finansieras av organisationen "Mobilisering mot narkotika". Det har bedrivits ett liknande projekt av Maria ungdom i Stockholm. Detta gjordes hösten 2004 och nu ska projektet prövas i Umeå.

1.1 Bakgrund

Narkotika är en viktig fråga för människorna i Sverige. Tre av fyra anser att det är mycket viktigt att vi arbetar med narkotikaproblemet för att få ett bättre samhälle. Läger man till dem som anser att det är ganska viktigt, är det över nittio procent som anser att narkotika är ett viktigt område. Svaret placerar narkotikan bland de fyra områden som rankas högst när det gäller viktiga områden för ett bättre samhälle. De övriga tre är skolan, sjukvården och kriminaliteten. Även om det vid en europeisk jämförelse är relativt få ungdomar som använder narkotika i Sverige, så har andelen unga i åldersintervallet 16-24 år som någon gång prövat narkotika, ökat under den senaste tioårsperioden³.

² Mobilisering mot narkotika, *narkotikapolitisk årsrapport 2004*, Björn Fries

³ Mobilisering mot narkotika, *narkotikapolitisk årsrapport 2004*, Björn Fries

I den ungdomsundersökning⁴ som genomfördes av CAN (Centralförbundet för Alkohol- och narkotikaupplysning) under våren 2003 bland ett slumpmässigt urval 16-24-åringar, uppgav 17 procent att de någon gång använt narkotika. Detta motsvarar 160 000 personer. Över hälften av de tillfrågade ungdomarna ansåg att det var lätt att få tag på narkotikan i närmiljön och knappt hälften kände någon som använde narkotika. Pubar/klubbar och i bostadsområdet nämndes oftast som platser där det var lättast att få tag på narkotika. Ungdomarna är vår framtid och det ligger i hela samhällets intresse att de håller sig friska och kan fungera socialt. Ungdomarna är något av det viktigaste som polisen har som arbetsområde och därför tycker vi att detta arbete ska bli intressant att göra.

1.2 Syfte

Syftet med detta arbete är att ta reda på hur omfattande narkotikamissbruket är i Umeå bland unga människor i åldern 15-25 år. Dessutom orientera oss och läsaren i hur olika samhällsinstanser kan arbeta och samarbeta runt narkotikaproblemet.

1.3 Frågeställningar

Hur ser narkotikaanvändandet ut bland unga människor i Umeå?

Hur arbetas det förebyggande mot narkotikaanvändandet bland 15-25 åringarna i Umeå?

Hur ska projektet ”Tidig intervention vid misstanke om ringa narkotikabrott” fungera?

1.4 Avgränsningar

Eftersom narkotikaproblem är omfattande och finns geografiskt sett i hela Sverige har vi valt att utgå från Umeå. Eftersom det finns ganska många olika aktörer som jobbar mot narkotikan har vi begränsat oss till de som är inblandade i projektet ”Tidig intervention vid misstanke om ringa narkotikabrott”. Dessa är

⁴ Ungdomars drogvanor 1994-2003, CAN, Rapport nr 75.

socialtjänsten och polisen. Vi kommer att inrikta oss mot ungdomar i åldern 15-25 år eftersom projektet som vi skriver om riktar sig mot just denna målgrupp.

1.5 Tillvägagångssätt

Vi började med att leta fakta om narkotika på Internet och biblioteket. Där hittade vi information som härrörde narkotika och missbruk bland unga. När vi orienterade oss i ämnet fann vi ett projekt som socialtjänsten startat upp här i Umeå. Projektet vänder sig till ungdomar mellan 15-25 år och heter ”Tidig intervention vid ringa narkotikabrott”. Vi tyckte det lät intressant och tog kontakt med dem och tillslut höll vi en intervju med Britta Eriksson, koordinator för projektet. Efter intervjun hade vi mycket material som vi sedan började bearbeta och det var grunden till detta arbete. Vi har även kontaktat olika förbund som ”Mobilisering mot narkotika” och RNS (Riksförbundet Narkotikafritt Samhälle) för att få aktuellt material om hur dagens drogmarknad ser ut. Vi har även valt att skriva om vad som händer med ungdomar som har använt sig av narkotika.

Vi har tagit del av en levnadsvaneundersökning från 2004 som Karina Nygren har sammanställt. Hon jobbar på utvecklings- och fältforskningsenheten vid Umeå socialtjänst (UFFE). I denna levnadsrapport från 2004 deltog sammanlagt 2601 killar och 2691 tjejer från årskurs 8 till gymnasiet (1- 4 år). Resultaten i levnadsvaneundersökningen visades i siffror och vi har valt att sammanställa dessa i diagramform för att lättare kunna åskådliggöra resultatet.⁵

Vi har läst en rapport som Åsa Domeij har skrivit om socialtjänstens arbete med ringa narkotikabrott. Åsa Domeij är enhetschef på socialtjänstens öppenvård i Umeå. Vi har sammanfattat några delar av rapporten i punkt 2.6.

1.6 Definitioner

Ringa narkotikabrott (Narkotikastrafflagen 1968:64)

1§ Den som olovligen

1. överlåter narkotika,

⁵ Levnadsvaneundersökning från 2004, Nygren Karina (UFFE)

2. framställer narkotika som är avsedd för missbruk,
 3. förvärvar narkotika i överlåtelsesyfte
 4. anskaffar, bearbetar, förpackar, transporterar, förvarar eller tar annan sådan befattning med narkotika som inte är avsedd för eget bruk,
 5. bjuder ut narkotika till försäljning, förvarar eller befordrar vederlag för narkotika, förmedlar kontakter mellan säljare och köpare eller företar någon annan sådan åtgärd, om förfarandet är ägnat att främja narkotikahandel, eller
 6. innehar, brukar eller tar annan befattning med narkotika
- döms, om gärningen sker uppsåtligen, för narkotikabrott till fängelse i högst tre år.
- 2§** Är brott som avses i 1§ första stycket med hänsyn till arten, och mängden narkotika samt övriga omständigheter att anses som ringa, döms till böter eller fängelse i högst sex månader. Lag (2000:1228)⁶

Lag (1976:511) om omhändertagande av berusade personer m.m. (LOB)

1§ Den som anträffas så berusad av alkoholdrycker eller annat berusningsmedel att han inte kan ta hand om sig själv eller annars utgör en fara för sig själv eller för någon annan får omhändertas av polisman.⁷

THC (delta-9-tetrahydrocannabinol)

Cannabisberedningar innehåller många olika substanser, av vilka en ger de huvudsakliga ruseffekterna. Denna substans heter delta-9-tetrahydrocannabinol. Det verksamma ämnet THC lagras i fettvävnaderna och det tar därför mycket lång tid innan det försvinner ur kroppen, ibland flera veckor eller t.o.m. månader.⁸

⁶ Sveriges Lagar 2004, Thomson fakta AB

⁷ Sveriges Lagar 2004, Thomson fakta AB

⁸ *Narkotika, dopningsmedel och hälsofarliga varor. 7:e omarbetade upplagan 2004*

SKL (Statens kriminaltekniska laboratorium)

SKL är en del av polisväsendet, men utgör en självständig myndighet, med huvuduppgiften att som ett opartiskt expertorgan utföra kriminaltekniska undersökningar i brottmål åt rättsväsendets myndigheter.⁹

Kroppsbesiktning (RB 28:12§)

Med kroppsbesiktning avses undersökning av människokroppens yttre och inre samt tagande av prov från människokroppen och undersökning av sådana prov.¹⁰

KRUT (Kunskap Respekt Utveckling Tillit)

Umeå kommuns öppenvård för ungdomar 16-20 år. Numera ligger KRUT under verksamhetsnamnet Vesta.¹¹

BALDER

Umeå kommuns öppenvårdsbehandling för narkotikamissbrukande kvinnor och män över 20 år, som själva vill sluta att använda droger. Denna vänder sig till den som söker behandling i sin hemmiljö, och till den som önskar eftervård efter att ha genomgått annan behandling.¹²

Missbruk

Okontrollerad eller överdriven användning av något, vanligen alkohol, narkotika eller andra substanser med euforiserande effekter, men även t.ex. mat.¹³

⁹ www.skl.polisen.se

¹⁰ Sveriges Lagar 2004, Thomson fakta AB

¹¹ www.umea.se/samhallsservice/socialservice

¹² www.umea.se/samhallsservice/socialservice

¹³ www.ne.se (källa: Nationalencyklopedin)

Nedanstående definitioner kommer från

(www.droginform.com/pages/faktaomdroger/handlingsplan.htm)

Primär prevention

Att påverka strukturer, förhållanden och/eller vidta åtgärder som förhindrar eller motverkar uppkomsten av något icke önskvärt. T.ex. droginformation i skolor.

Sekundär prevention

Åtgärder som riktas mot personer som uppvisar ett riskbeteende. Detta syftar till att risker, skador och problem upptäcks och åtgärdas så tidigt som möjligt. T.ex. drogvaneundersökningar i skolor.

Tertiär prevention

Insatser för att motivera den enskilde missbrukaren till vård och behandling. Insatser som påbörjats när skada eller problem har uppstått. T.ex. alternativa behandlingsmetoder.

2 Teori

2.1 Vikten av tidig upptäckt

Ett missbruk av något slag skapar problem i många avseenden¹⁴. Missbrukaren kommer att prestera sämre i skola eller arbetsliv, även om det kanske inte sker efter första gången man prövar. Det kan verka häftigt bland sina vänner att testa något som är förbjudet enligt vuxenvärldens alla normer. I en ungdoms uppror mot sina föräldrar för att frigöra sig från deras tjat och få dem att förstå att han/hon är en vuxen person som kan ta egna beslut, kan det i ungdomens oförstånd och okunnighet verka häftigt att på festen ta blosset från haschcigaretten, som den där häftiga killen som är något år äldre röker.¹⁵

Ju längre det får fortgå utan att det upptäcks ju större är risken att man fastnar i ett missbruk där allt kommer att kretsa kring att få tag i drogen och att finansiera sitt

¹⁴ Faktahäfte *Upptäcka missbruk* från RNS. David Beukelmann år 2000.

¹⁵ Faktahäfte *Upptäcka missbruk* från RNS. David Beukelmann år 2000.

drogintag. Många förlorar förmågan att finansiera sitt missbruk på laglig väg och tvingas till olagligheter för att ha råd med drogen. Ju tidigare en upptäckt sker ju större är chansen att bryta missbruket, och på så sett skona ungdomen från smärtsamma steg som annars med stor sannolikhet skulle inträffa. Om man bortser från vinsten för själva ungdomen och dess familj, finns det även andra stora samhälls -ekonomiska vinster att få ungdomen att sluta med drogerna. Exempel på kostnader som annars samhället betalar, är att skicka ungdomen till olika vårdinrättningar, ersättningar för olika stölder och inbrott som ungdomen begår för att finansiera sitt missbruk, alla resurser som rättsväsendet och andra myndigheter lägger ner på ungdomen.¹⁶

Synpunkter från Riksförbundet Narkotikafritt Samhälle på den nationella handlingsplanen mot narkotika.

Narkotikakommissionens slutbetänkande Vägvalet, som ligger till grund för den nationella narkotikahandlingsplanen, lyfter inte fram vikten av ett tidigt ingripande. Man verkar tro att det går att lösa narkotikaproblemet genom information och vård, de vill säga primär- och tertiärprevention (se definition). Sekundärpreventionen, tidigt ingripande i syfte att stoppa nyrekryteringen och spridningen av missbruket, har de inte alls förstått betydelsen för och därför drivs inte heller den frågan från politikens håll.¹⁷

Narkotikaproblemets strategiska centrum ligger i ett förhållandevis smalt gränsområde. Det innefattar framförallt de unga människor som just har börjat experimentera med narkotika och naturligtvis alla de som står på tur att göra det. För den stora majoriteten ungdomar med låg mottaglighetsgrad räcker det ofta med att de får stöd för sin negativa inställning genom exempelvis primärpreventiva insatser i form av undervisning om droger i skolan. Informationsinsatsers effekter är i dock i det stora hela mycket begränsade. För personer som upptäcks i experimentstadiet har sådan försumbar effekt utan där är kombinationen av ett tydligt samhälleligt motstånd (och vid behov stöd) parad med involvering av föräldrar och andra ansvarsberedda vuxna en lämpligare

¹⁶ Faktahäfte *Upptäcka missbruk* från RNS. David Beukelmann år 2000.

¹⁷ www.rns.se Staffan Hübinette, Per Johansson 2004-10-28

insats. Och i detta basarbete är polisiära insatser oundgängliga. Inga andra myndighetspersoner har rätt att tvinga sig på folk på det sätt som polisen har och kan. De som sedan länge sitter fast i missbruk är betydligt svårare att nå. För dessa är ett socialt och polisiärt omhändertagande lämpligt för att utöva tryck på dem att underkasta sig adekvat behandling.¹⁸

Den förstnämnda kategorin kan alltså med förhållandevis små insatser föras tillbaka till rätt sida av "gränsen" om de bara upptäcks i tid. Och just det faktum att de 'åker fast' har också avskräckande effekt på kamrater som ännu inte gått över 'gränsen'. Eftersom missbruket, som sagt, sprids från vän till vän - och ju närmare vänskap desto större risk - så är det av största vikt att ingripa i den här processen så tidigt som möjligt.¹⁹

Polis, åklagarmyndigheter och domstolar måste med andra ord ta på sig rollen som 'snöplog' och ställa ertappade missbrukare i socialtjänstens farstu. Där ska de mötas av genomtänkta åtgärder anpassade till problemets art och grad liksom individens situation.

Om man vill upptäcka missbruk tidigt och täta glappet mellan upptäckt och åtgärd är det tre saker som måste ske:²⁰

- Skolorna måste införa drogpolicy för att upptäcka missbruk och då är frivilliga misstankebaserade drogtestar ett oundgängligt hjälpmedel.
- Polisen måste organisera särskilda enheter, helst i varje kommun, som har som uppgift att fokusera på unga människors missbruk med hjälp av brukandeförbudet i narkotikastrafflagen.
- Socialtjänsten måste organisera särskilda ungdomsenheter som i nära kontakt med skola, polis och föräldrar arbetar specifikt med unga människor som ägnar sig åt missbruk och kriminalitet.

¹⁸ www.rns.se Staffan Hübinette, Per Johansson 2004-10-28

¹⁹ www.rns.se Staffan Hübinette, Per Johansson 2004-10-28

²⁰ www.rns.se Staffan Hübinette, Per Johansson 2004-10-28

För den första punkten så finns en drogpolicy för Umeå kommuns gymnasieskolor där det bl.a. står att om skolan misstänker att elev använder droger kan man begära frivillig drogtest. Skolan har skyldighet att göra anmälan till Socialtjänst och även anmälan till polismyndighet kan bli aktuellt. Föräldrarna informeras givetvis. Elevskåp är inte att betrakta som slutna förvaringsutrymmen. Skolan har möjlighet att visitera elevskåp. Villkor för skåpens användning ska meddelas eleverna i förväg. JO-utlåtande: Visitering av elevskåp är förenligt med Regeringsformen 2 kap 6 §.²¹

Den andra punkten som gäller polisens organisation, kan man fastställa att det finns en grupp inom polisen i Umeå som arbetar mot narkotikan och gör det väldigt framgångsrikt. Det är den grova brottsroteln, den innehåller sex spanare och har funnits i två år. I framtiden så vill de även skaffa en så kallad gatulangningsgrupp som jobbar civilt ute på gatan och även inne på krogar som koncentrerar sig på handeln, nyrekrytering av narkotika samt påverkade människor som tas in för eget bruk (ringa narkotikabrott)²².

Den tredje punkten behandlar socialtjänsten och behovet av en ungdomsenhet. Detta finns redan i Umeå och de jobbar aktivt med ungdomarna som hamnat snett och antingen har eller är på väg att fastna i drogmissbruk. Det nya projektet som detta arbete kommer att handla om längre fram, innefattar hur viktigt samarbetet är mellan polisen och socialtjänsten²³.

De åtgärder som ska sättas in efter upptäckt måste självfallet anpassas efter varje individ. Något förenklat kan man dela in insatserna på följande sätt:

- A)** I många fall kan det räcka med att den unge går och lämnar urinprover en period för att visa att han/hon håller sig drogfri.
- B)** Ibland kan det dessutom finnas behov av stödjande och motiverande samtal för att stoppa ett fortsatt missbruk.

²¹ Alkohol- och drogpolicy för Umeå kommuns gymnasieskolor. 2001-10-01

²² Polis på grova brottsroteln i Umeå, Anders Eiserman

²³ Britta Eriksson, socialtjänsten i Umeå

C) I några fall har missbruket gått lite för långt och då kan någon form av mer omfattande behandling bli nödvändig.²⁴

2.2 Narkotikabrott

De anmälda narkotikabrotten visar en annan typ av utveckling än övriga brott i statistiken. Orsaken är att denna brottstyp normalt saknar ett direkt ”brottsoffer” som anmäler brottet till polisen. Antalet anmälda narkotikabrott är därför starkt kopplat till polisens insatser på området. Man kan dela in polisens arbete mot narkotika i den internationella och den nationella nivån. Den internationella nivån avser arbetet med att försöka minska tillverkningen av narkotika och smugglingen av narkotika mellan länder. Det nationella arbetet kan i sin tur delas in i två nivåer, tillverkning och langning av narkotika (narkotikabrott och grovt narkotikabrott) samt konsumtionsnivån (ringa narkotikabrott).²⁵

För att kunna uppnå Riksdagens mål ”Ett narkotikafritt samhälle” är det viktigt att arbeta med alla dessa nivåer. Flertalet poliser kommer normalt mest i kontakt med konsumtionsnivån. Det är också antalet konsumenter som är avgörande för de två övriga nivåerna, d v s efterfrågan styr. En av polisens viktigaste uppgifter är att tillsammans med andra myndigheter och organisationer minska nyrekrytering till narkotikamissbruk.²⁶

²⁴ www.rns.se Staffan Hübinette, Per Johansson 2004-10-28

²⁵ www.vasterbotten.polisen.se, 2005-01-31, Dnr: AAC-191-8075/04

²⁶ www.vasterbotten.polisen.se, 2005-01-31, Dnr: AAC-191-8075/04

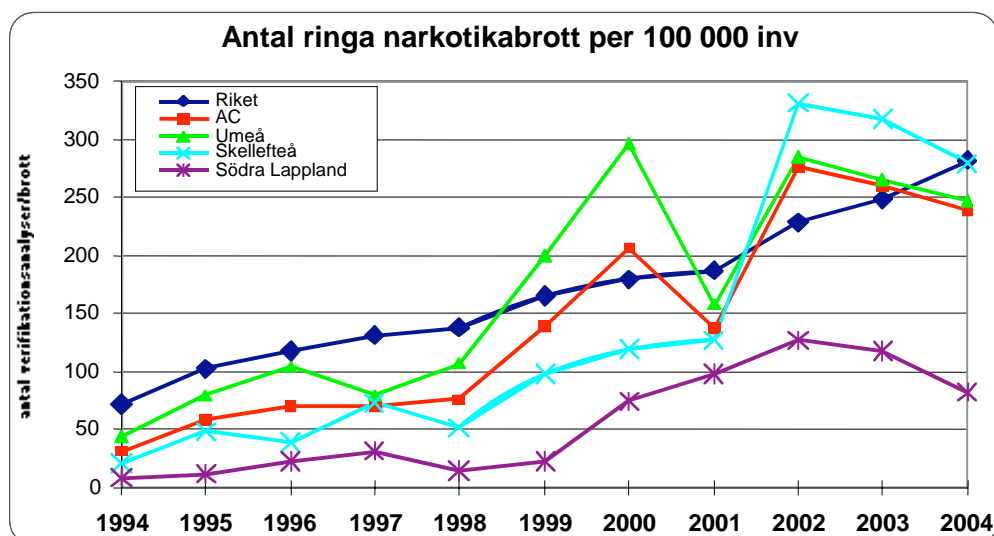

Fig. 1 Antal ringa narkotikabrott per 100 000 inv²⁷

Fram till den 1 juli 1988 var bruk av narkotika inte kriminaliserat i Sverige. Genom en lagändring kriminaliserades då all icke medicinsk befattning med narkotika som ringa narkotikabrott. Lagändringen innebar dock att endast ett fåtal personer lagfördes för detta brott p.g.a. att endast böter ingick i straffskalan och att polisen därför saknade möjligheter att göra kroppsbesiktning vid misstänkta konsumtionsbrott. Den 1 juli 1993 ändrades straffskalan för ringa narkotikabrott från enbart böter till böter eller fängelse i högst sex månader. Därmed kunde polisen ta blod- eller urinprov på en person som var skäligen misstänkt för ringa narkotikabrott. Polisens insatser har ökat kraftigt mot konsumtionsnivån sedan lagändringen 1993.²⁸

Antal anmälda brott mot bruk av narkotika har varit på en hög nivå de sista åren. År 2004 minskade den totalt anmälda narkotikabrottsligheten med sex procent i Västerbottens län. De anmälda brotten mot bruk av narkotika minskade med elva procent. Utvecklingen inom polisområdena har varit olikartad (se diagrammet ovan). Enligt Centralförbundet mot alkohol och narkotikas undersökningar antas länet befinna sig under strax under riksgenomsnittets nivå när det gäller den faktiska narkotikabrottsligheten. Cannabis är det narkotikapreparat som oftast

²⁷ Källa: Rättsmedicinalverket 1994-1998. 1999- f f BRÅ, RaR

²⁸ www.vasterbotten.polisen.se, 2005-01-31, Dnr: AAC-191-8075/04

beslagt. Ca 24 procent av de personer som misstänkts för ringa narkotikabrott under 2003 var tidigare okända i narkotikasammanhang och flertalet av dessa var yngre än 25 år.²⁹

2.3 Att avslöja missbruk

För att upptäcka missbruk krävs engagemang, kunskap, intresse för människor och nyfikenhet. Det är inte utrustningen eller tekniken som gör att polisen gör ett framgångsrikt arbete³⁰.

Föräldrarna har egentligen ett stort försprång tack vare att de känner sina ungdomar, så de borde snabbt se ändringarna i deras beteende som betyder att något är fel. När man umgås kontinuerligt och ser en människa varje dag så är det svårt att se hur personen förändras i små steg. Som för en utomstående som sett personen för ett par veckor eller månader sedan tycker att det är uppenbart. Det beror på att man vänjer sig med de små förändringar som sker och/eller att föräldrarna tror att det är en liten revolt från ungdomens sida för att frigöra sig från föräldrarna som alla ungdomar gör³¹.

Föräldrarna måste balansera sitt förhållningssätt mot ungdomen mellan kontroll och förtroende. Att hitta rätt balans mellan dessa kan vara väldigt svårt och är olika för de flesta familjer. Att vara frågvis och att man lägger sig i ungdomens liv kan vara väldigt jobbigt pga. att ungdomen oftast inte uppskattar den nyfikenheten just då, men vid samtal med gamla missbrukare och frågan kommer upp vad föräldrarna skulle ha gjort annorlunda får man oftast svaret att de tyckte att föräldrarna skulle ha haft ett större engagemang och initiativförmåga³².

²⁹ www.vasterbotten.polisen.se, 2005-01-31, Dnr: AAC-191-8075/04

³⁰ Faktahäfte *Upptäcka missbruk* från RNS. David Beukelmann år 2000

³¹ Föreläsning av narkotikapolis Björn Jonsson, Gävle

³² Faktahäfte *Upptäcka missbruk* från RNS. David Beukelmann år 2000

Ändringar i beteende och vanor:

- Påtagliga svängningar i sinnesstämning.
- Minskat intresse för skola, fritidsaktiviteter. En haschmissbrukare orkar inte med tidigare intressen.
- Ändrad umgängeskrets – söker sig till likasinnade.
- Förskjuten dygnsrytm
- Nedsatt aptit men betydande intag av sötsaker, läskedryck m.m
- Ökat behov av pengar – droger kostar.

Kroppsliga tecken och störningar:

- Skrap- och rivmärken
- Förstorade eller förminskade pupiller
- Röda ögonvitor
- Förändrad kroppshållning och rörelsemönster
- Kraftig viktminskning (centralstimulerande)
- Dålig hygien och smutsiga kläder
- Oförklarlig trötthet eller
- Rastlöshet

Sociala störningar:

- Disciplinproblem
- Asociala beteenden
- Konfliktbenägenhet
- Ljuger, sviker sina löften m.m
- Stölder, våld, olaga hot

Påträffad missbruksutrustning m.m.:

- Oförklarliga blodfläckar på kläder osv.
- Sprutor, bomullstussar, böjda skedar, syrapåsar, aluminiumfolie,
- Pipor med fantasifull utformning
- Doft av rök – skylls på rökelse som ungdomen aldrig haft förut.

33 34

³³ Narkotika, dopingmedel och hälsofarliga varor. 7:e omarbetade upplagan 2004

³⁴ [www. Svenskakvinnoforbundet.fi/SKvF/verksamhet/flickor/droger.htm](http://www.Svenskakvinnoforbundet.fi/SKvF/verksamhet/flickor/droger.htm)

2.4 Vart unga kommer i kontakt med narkotika

För att inte springa omkring och leta blint krävs det en viss förkunskap.

Musikkonserter är oftast förknippat med droger, men det gäller att skilja dem åt. Om man t ex. I en stad har två konserter vid samma tidpunkt och på ena stället spelar ett dansband, och på andra sidan stan spelar ”Roots Rasta”, som är ett reggaeband från USA. Förmodligen så hittar man fler påverkade människor vid reggae konserten eftersom det finns ett narkotikaproblem inom reggaekulturen. Reggaen kan kopplas till rastakulturen och inom den finns en positiv inställning till narkotika.³⁵

Många blir faktiskt introducerade av en ”vän” i missbruket. Inte av de nergångna missbrukare som hänger på exempelvis ”plattan” i Stockholm.

Nattklubbar är också en riskmiljö där det kan vara lätt att som säljare övertala en redan onykter ungdom att ta ett piller som han säljer billigt endast för honom/henne. Att ungdomen redan är onykter gör att dennes omdöme inte är det allra bästa.³⁶

Även inom andra ungdomskulturer som skateboard och snowboard finns en drogliberal syn på narkotika. Som ett exempel från OS i Nagano 1998 där en av medaljörerna i snowboard efter dopingprov visade sig ha cannabis i kroppen³⁷.

2.5 Mobilisering mot narkotika (Narkotikapolitisk samordning)

En framgångsrik narkotikapolitik kräver insatser av många olika ansvariga organisationer, på central, regional och lokal nivå. Mobilisering mot narkotika har i uppdrag att initiera och samordna insatserna på nationell nivå.

Föreningens huvudbudskap är;

- tillgången till narkotika ska strypas,
- färre ungdomar ska pröva och experimentera med droger,
- fler personer med missbruksproblem ska få hjälp att sluta missbruka.

³⁵ Faktahäfte *Upptäcka missbruk* från RNS. David Beukelmann år 2000

³⁶ Faktahäfte *Upptäcka missbruk* från RNS. David Beukelmann år 2000

³⁷ Faktahäfte *Upptäcka missbruk* från RNS. David Beukelmann år 2000

Mobilisera har fått direktiv från regeringen efter ett beslut vid regeringssammanträde den 17 januari 2002. Mobilisera skall genomföra och följa upp den narkotikahandlingsplan som regeringen redovisat.(prop. 2001/02:91). De ska också samordna narkotikainsatserna på nationell nivå. Målet i handlingsplanen och för den Svenska narkotikapolitiken är att få ett narkotikafritt samhälle. Detta uppdrag skall Mobilisera utveckla och samordna under hela den period som handlingsplanen omfattar. Mobilisera samarbetar med de olika regionerna, länen och kommunerna i Sverige för att få ett narkotikafritt samhälle. Mobilisera ska årligen redovisa sin verksamhet till regeringen och avlämna sin slutrapport senast den 31 december 2005.³⁸

2.6 Hur arbetar socialtjänsten i Umeå med ringa narkotikabrott?

”Lagstiftarens intentioner med ringa narkotikabrott är att ingripa tidigt, förhindra att unga människor fastnar i missbruk av narkotika och att på ett tidigt stadium erbjuda behandlingsinsatser”³⁹

Ambitionen hos polis och socialtjänst är att möta unga människor som befinner sig i ett tidigt skede av en missbrukskarriär. Socialtjänsten i Umeå kommun möter varje år ett antal personer som har blivit gripna för ringa narkotikabrott. Vid ett ingripande av en narkotikapåverkad ungdom är det tre myndigheter som är involverade, dessa är polisen, åklagare samt socialtjänsten. Det som Umeå kommun prioriterar i det alkohol- och drogpreventiva arbetet är ett effektivt samarbete med berörda myndigheter. Det kan ge möjlighet att upptäcka ett begynnande missbruk i tid och erbjuda berörda personer en korrekt behandling.

För omyndiga ungdomar är LuL (Lag för unga lagöverträdare) endast tillämplig. Detta har KRUT (def s.5) ett åtgärdsprogram för. Är en ungdom under 18 år räknas denne som omyndig.

När det gäller unga människor mellan 18-25 år kan åklagaren begära in en personutredning från kriminalvården, men det vanligaste är att tingsrätten begär sådana yttranden. Det är brottets art eller omfattning som avgör. Enstaka ringa narkotikabrott blir aldrig föremål för yttranden. Kriminalvården begär i sin tur in

³⁸ Mobilisering mot narkotika, *narkotikapolitisk årsrapport* 2004, Björn Fries

³⁹ En rapport om socialtjänstens arbete med ringa narkotikabrott, Åsa Domeij

information från socialtjänsten. Om yttrandet från socialtjänsten innehåller adekvata åtgärder i förhållande till brottets art och den unges ålder kan man föreslå vård inom socialtjänsten. Om ungdomar i åldern 18-25 år erkänner det ringa narkotikabrottet redan vid förhöret får den unge ett bötesföreläggande från åklagaren. Man har som praxis att en person kan erhålla ca 5 bötesförelägganden innan åklagare eller tingsrätten begär in personutredning från kriminalvården⁴⁰. (Bilderna på sidan 16 förklarar flödet mellan de olika myndigheterna)

2.7 Vad kan polisen göra?

Polisen får medtaga ungdomar som påvisar tydliga tecken på att ha använt narkotika och få dem att lämna urinprov. Ungdomen kan vägra att lämna urinprov och då kan det bli aktuellt att ta ett blodprov på dem. Blodprov är bra att ta för att påvisa det akuta ruset men det måste tas inom nära tid för att det ska gå att spåra droger. Polisen får inte ta prov på ungdomar som är under 15år. Det kan vara så att det blir ett negativt resultat efter urinprovet fast att personen ifråga har tex rökt cannabis. Anledningen till detta faktum är att personen kanske har rökt för första gången och därför har kroppen inte hunnit samla på sig höga THC värden i fettet. Ungdomar som ofta röker cannabis har samlat på sig så mycket THC- halter i kroppen och de påvisar ofta positiva resultat vid provtagning.⁴¹

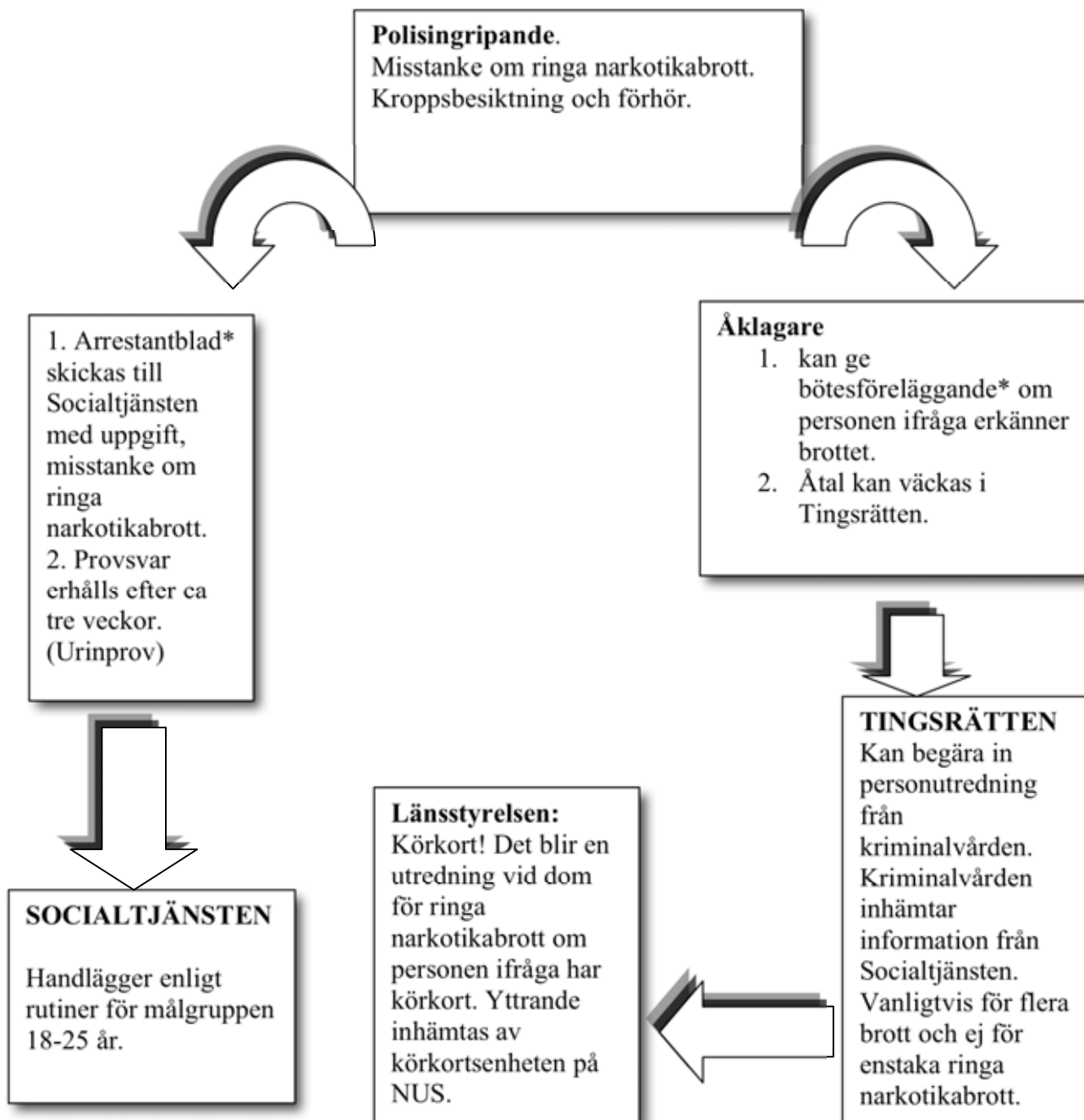
Ett problem är att ungdomar kan använda ett icke narkotikaklassat preparat, vilket då innebär att utredningen läggs ner. Trots detta har ungdomen ett problem med droger. Det är därför viktigt för Socialtjänsten att följa upp om vilka prover som har tagits och varför samt i vilken situation/miljö den unge påträffades⁴².

⁴⁰ En rapport om socialtjänstens arbete med ringa narkotikabrott, Åsa Domeij

⁴¹ En rapport om socialtjänstens arbete med ringa narkotikabrott, Åsa Domeij

⁴² En rapport om socialtjänstens arbete med ringa narkotikabrott, Åsa Domeij

Samband mellan olika parter vid gripande av personer för ringa narkotikabrott samt respektive myndighets handläggning.⁴³

***Arrestantblad**= Avrapporteringsblad som polisen använder sig av när de har gripit eller omhändertagit någon person. (På bladet skrivs personens personalia, värdesaker m.m.

***Bötesföreläggande**= Om den misstänkte personen erkänner brottet erhåller personen böter.

⁴³ En rapport om socialtjänstens arbete med ringa narkotikabrott, Åsa Domeij

3 Resultat och Resultatsammanfattning

3.1 Sammanfattning av intervju med Britta Eriksson

Projektet "Tidig intervention vid misstanke om ringa narkotikabrott" startades från årsskiftet 2004/2005 och ska pågå under ett års tid. Projektet går ut på att tidigt upptäcka ungdomar som precis har introducerats med narkotika. När polisen griper eller omhändertar någon ungdom som är påverkad av narkotika skickar polisen anmälan till socialtjänsten i Umeå. Inom tre dagar skickar socialtjänsten en kallelse hem till ungdomen och ber dem komma på ett möte. Vill personen i fråga inte infinna sig/kontakta socialtjänsten handläggare skickas en ny kallelse ut där de skriver att om inte ungdomen infinner sig så kommer socialtjänsten hem till dem och gör ett hembesök. I den bästa av världar så hör personen av sig till socialtjänstens handläggare och bestämmer tid för att träffas. Socialtjänsten har som praxis att de vill träffa personen inom en vecka för att på ett tidigt stadium få samtala med denna. Anledning till att de vill träffa personen så tidigt som möjligt är för att personen i fråga ska få en tankeställare och att denne inte ska kunna bygga upp en försvarsmur eller ett förnekande.

Enligt Britta Eriksson och Pia Lundgren som fungerar som koordinator i projektet är det inte ofta som den unge missbrukaren vill ställa upp på samtal. Ungdomarna anser sig själva inte ha några problem och därför vill de inte ha någon hjälp. Britta Erikssons drömscenario är att jobba som de gör i Stockholm på Maria Ungdom. På Maria Ungdom har polisen en egen avdelning som fungerar som en polisstation. Ungdomar som har anträffats med att ha använt narkotika tar polisen med till Maria Ungdom för att hålla förhör och ta urinprov. Det är en grupp poliser som jobbar mot ungdomar och har bildat en ungdomsgrupp. När de anträffande ungdomarna har blivit förhörda och lämnat urinprov har det sedan möjlighet att direkt gå upp till socialsekreterarna för att få hjälp. Detta har visat sig ge ett värdefullt utslag eftersom då är handläggningstiden mycket kortare för dem och att de kan få hjälp direkt. Det projekt som bedrivs i Stockholm vid Maria Ungdom startades hösten 2004 och är byggt på samma sätt som det i Umeå.

Med undantag att polisen inte har något rum hos socialtjänsten eller tvärtom. Detta försvåras genom att socialtjänsten har stängt kvälls/nattetid, socialtjänsten har dock jourverksamhet men utnyttjas väldigt sällan.

Många unga människor som har eller är i kontakt med droger vill som sagt inte prata med socialtjänstens handläggare, men i slutändan måste många ändå komma dit för att få försörjningsstöd. Britta vill utbilda socialtjänstens handläggare i att se om personen visar drogtecken och symtom redan när personen kommer för att söka försörjningsstöd. Kan handläggarna redan på ett tidigt stadium se att personen har problem med droger kan det vara värt att lyfta det vid utredningen om försörjningsstöd. Annars är det stor risk att försörjningsstödet används för finansiera personens missbruk. Indirekt betyder det att socialtjänsten bidrar till personens missbruk.

Britta och Pias arbete går ut på att koordinera ihop anmälningar som kommer från polisen och sedan sprida dem vidare till de olika handläggarna på socialkontoret. Britta och Pia delar på en halvtidstjänst i projektet, projektet finansieras av ”Mobilisering mot narkotika”.

Socialtjänstens handläggare upptäckte att många som de handlägger är personer som redan har akter hos dem. Att ha en akt hos socialtjänsten innebär inte att man är dömd för missbruk utan det kan vara att man har sökt försörjningsstöd. Det kan även vara något som redan är avslutat och ej heller aktuellt. Grundtanken är att nå 15-25-åringar som är i ett missbruk eller på väg in i ett missbruk. De tar inte enbart emot narkotikaärenden utan Lob- ärenden också.(Definition sid. 4)

Det tar 3-6 veckor att få svar från SKL (Definition sid. 5) om huruvida urinprovet visar positivt eller negativt. Därför blir samtalet hos socialtjänstens handläggare lite svårt att genomföra, eftersom ungdomen kanske förnekar. Handläggarna har inget bevis att lägga fram. Oftast visar sig resultaten vara negativa och har då ingen verkan under förhöret. Under handläggarens samtal med den berörde ungdomen pratar det inte så mycket om hur farligt det är att använda narkotika utan hur deras sociala situation ser ut. Under deras samtal följer handläggaren en mall som sedan tidigare är utformad av Åsa Domeij, jobbar på socialtjänsten i Umeå. Denna mall kan ni läsa i bilagan till detta arbete.

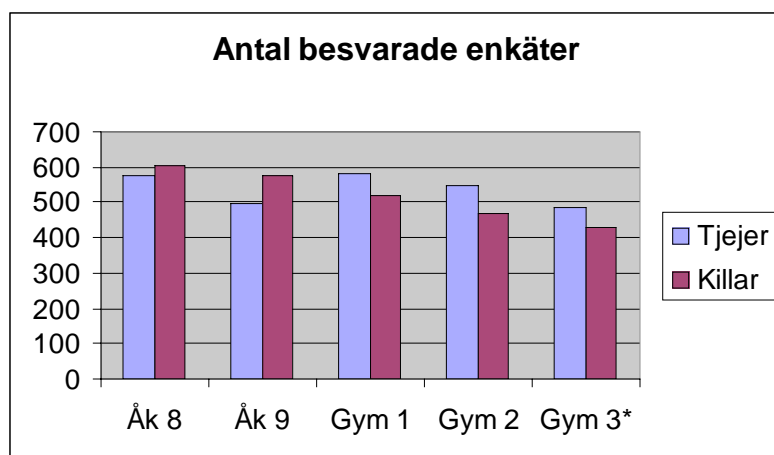
Hur framtiden i projektet blir är svårt att säga men de hoppas på ett positivt utslag. Tanken med projektet är också att ha kontakt med åklagare om skyddstillsyn med föreskrift så att man kommer närmare in på ungdomen. En tendens som Britta sett är att det är färre anmälningar på tjejer. Hon vet inte vad det kan bero på men det kan vara okunskap hos polisen att upptäcka drogpåverkade tjejer. Tjejer hinner ofta komma långt in i sitt missbruk innan någon upptäcker dem. Detta beror på att de oftast lyckas hålla sig i ett bättre skick än killar och ”förfaller” inte lika fort.

De personer som ingår i projektet skall ej tidigare vara kända inom socialtjänsten. Socialtjänsten i Umeå samarbetar också med olika öppenvårdsbehandlingar som t.ex. Balder och KRUT (se definition).

Britta samverkar med Umeåpolisens kontaktperson, Leif Sandström. De träffas ungefär var sjätte vecka då de går igenom vad som har fungerat bra respektive vad som inte fungerar bra. Om det är något som behöver förändras och om eventuella utbildningar.

3.2 Levnadsvaneundersökning 2004

Diagram 1

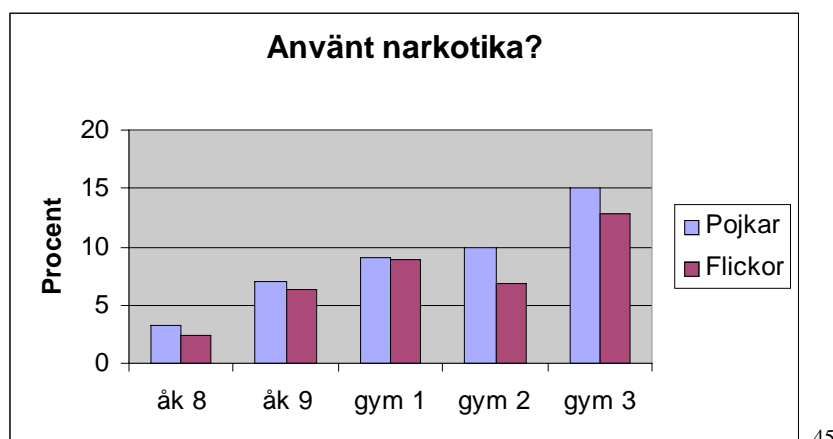

44

* Gymnasiet 3 årskursen innefattar även de program som är fyra år. Det gäller även de tabeller som finns nedan.

⁴⁴ Nygren Karina, Levnadsvaneundersökningen 2004

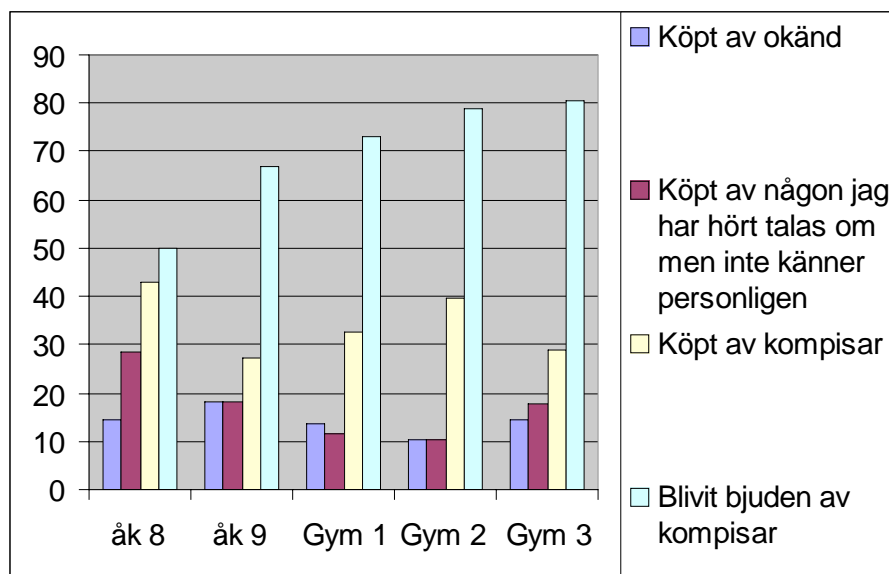
Diagram 2

45

Detta stapeldiagram visar hur många killar och tjejer som någon gång har använt sig av något narkotikaklassat preparat. I tabellen har vi tagit med elever från årskurs 8 t.o.m. årskurs 3 –4 i gymnasiet.

Flickor i procent och hur de fått tag i narkotikan

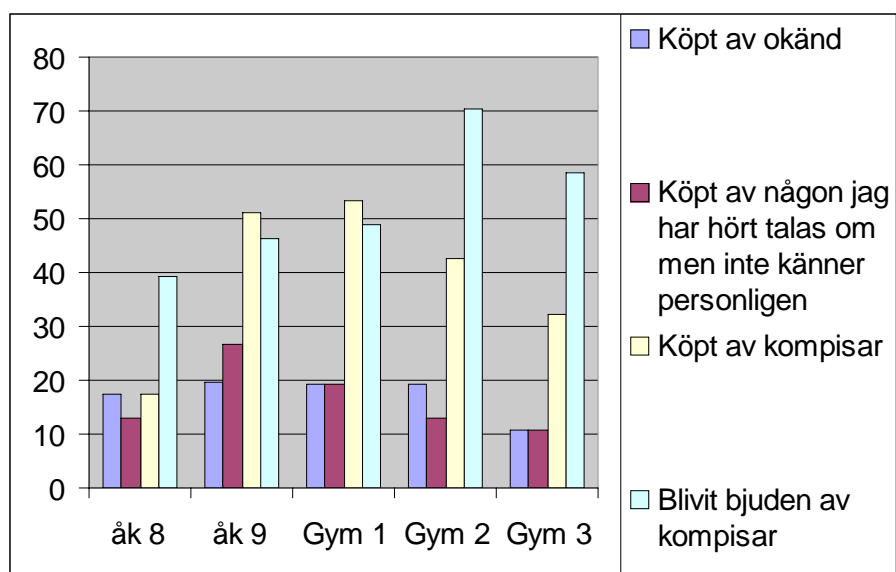
46

Diagram 3

⁴⁵ Nygren Karina, Levnadsvaneundersökningen 2004

⁴⁶ Nygren Karina, Levnadsvaneundersökningen 2004

Pojkar i procent och hur de fått tag i narkotikan

47

Diagram 4

Det vi kan utläsa av diagram 2 är att ju äldre ungdomarna blir desto fler har prövat/använder narkotika. Diagrammen visade att de flesta som hade använt narkotika hade fått tag i det via någon kompis. Detta kan ni utläsa i diagram 3 och 4. I dessa diagram kan man tydligt se att det inte skiljer sig så mycket i användandet av narkotika könen emellan. Om man tittar i årskurs 9 bland både killar och tjejer ca 40 % av dem som använt narkotika kunna tänka sig pröva det igen. När vi däremot tittar bland gymnasieeleverna så går killarna mot en minskning från ca 55 % i årskurs 1 till ca 32 % i årskurs 3-4, men däremot så ökar det hos tjejerna som faktiskt passerar killarna. I Årskurs 1 är det ca 30 % och i årskurs 3-4 är det ca 48 % av tjejerna som skulle kunna tänka sig att använda narkotika igen. Vad detta beror på framgår inte i undersökningen.

⁴⁷ Nygren Karina, Levnadsvaneundersökningen 2004

4 Diskussion

Narkotikaanvändandet bland unga människor i Umeå 2004 har vi presenterat i tabeller som ligger under resultatdelen. Vi jämförde resultaten från 2004 med resultat från 2003. Resultatet visade att från årskurs 9 var det 3 % tjejer och 6 % killar som hade prövat narkotika⁴⁸. Levnadsvaneundersökningen från 2004 visade att 7 % av killarna och 6 % av tjejerna i årskurs 9 hade prövat narkotika av något slag. Det vi kan utläsa är att ökningen bland tjejer nästan har dubblats medan resultatet för killar nästan är oförändrat. Att det skiljer sig en procent är inte något nämnvärt och det kan bero på olika faktorer. Att resultatet har fördubblats bland tjejerna när det gäller narkotikaanvändandet vet vi inte vad det beror på, men det är väldigt oroande om denna utveckling fortsätter.

Vi kunde tydligt utläsa i undersökningen från 2004 att ju äldre ungdomarna blev desto fler har någon gång prövat narkotika. Detta tror vi kan bero på att någon i sin umgängeskrets har använt eller använder narkotika under t. ex. ett läsår. Han eller hon kan verka som en kul person och dessutom inte gått ner sig på den tiden till vad många kanske förknippar med en person som tar droger. Detta kan leda till att en del unga människor intalar sig själv att det nog inte är så farligt om jag bara tar lite grann och på helgerna. Dessutom så tror vi att den klassiska kommentaren: ”Det händer inte mig”, kan spela in när dessa personer ska testa ta narkotika för första gången.

Som vi tog upp i frågeställningarna tidigare i arbetet så jobbar socialtjänsten med ett projekt ”Tidigintervention vid misstanke om ringa narkotikabrott”. Projektet syftar till att i ett tidigt skede etablera kontakt med unga vuxna i åldern 15-25 år som gripits misstänkta för ringa narkotikabrott. Bakgrunden till projektet är en undersökning som gjordes 2004 av Åsa Domeij, samordnare i alkohol- och drogförebyggande arbete inom Umeå kommun.⁴⁹

Eftersom projektet nystartades årsskiftet 2004/2005 är det svårt att utvärdera något omfattande resultat. Det vi har tagit reda på är att under perioden 14

⁴⁸ www.umea.se/arkivaktuellt/5.bbd1b101a585d704800028064.html

⁴⁹ Lundgren, Pia, Koordinator på socialtjänsten i Umeå, pia.lundgren@umea.se

februari, 2005 t o m 13 maj, 2005 har 39 polisanmälningar inkommit till socialtjänsten rörande projektet. 14 av dessa personer är inte kända av socialtjänsten sedan tidigare. Av de 39 inkomna anmälningarna har koordinatorerna återfått 28. I samtliga fall utom åtta har någon form av kontakt etablerats, antingen via telefon (elva) eller besök (nio). Tre av dessa åtta har inte kontaktats då man valt att avvakta analysbeskedet och då detta sedan visat sig vara negativt. Två ungdomar har utifrån anmälan polisanmälan önskat fortsatt kontakt med socialtjänsten. Utöver detta har en inventering av utbildningsbehovet gällande missbruk inom socialtjänsten och polismyndigheten genomförts. Detta kommer att resultera i olika utbildningstillfällen våren och hösten 2005⁵⁰.

Det vi kan utläsa från en rapport som socialtjänsten har skrivit gällande antalet ringa narkotikabrott, målgruppen 18-25 år i Umeå är att under 2001 var de tre personer som var helt okända för socialtjänsten, för år 2002 var antalet två personer. Om vi jämför från år 2005 kan vi se att hittills har antalet nyupptäckta fall ökat kraftigt. Vi vet inte om det är för att polisen har blivit bättre på att upptäcka drogpåverkade ungdomar eller om det är så att missbruket är mer omfattande nu än det var 2001/2002.⁵¹ Det kan även vara så att samarbetet har fungerat bättre mellan socialtjänsten och polisen, att inga anmälningar har försvunnit dem emellan, egen tolkning.

Eftersom projektet inte har hunnit pågå ett helt år går det inte få något exakt resultat för hela året. Med de resultat vi fick kunde vi dra våra egna slutsatser, antingen fungerar projektet riktigt bra eller så är det fler ungdomar som använder droger.

I våran intervju med Britta Eriksson framkom det att hon tycker att man ska utbilda socialtjänstens handläggare i att kunna känna igen drogtecken och dess symtom. Detta tycker vi är en god ide, eftersom de träffar många människor i behov av hjälp. Som blivande poliser vet vi att det inte går att läsa sig till att se drogtecken, man måste även se det i praktiken. Därför vore det bra om socialtjänstens handläggare får följa med någon narkotikagrupp inom polisen för att studera missbruket på närmare håll.

⁵⁰ Lundgren, Pia, Koordinator på socialtjänsten i Umeå, pia.lundgren@umeå.se

⁵¹ En rapport om socialtjänstens arbete med ringa narkotikabrott, Åsa Domeij

Referenser

Skriftliga källor

Beukelmann D, *Upptäcka missbruk*, - ISBN nr 91-89202-16-3

Domeij Å, *En rapport om socialtjänstens arbete med ringa narkotikabrott*, 2004-06-16

Hartelius J, Narkotika, dopingmedel och hälsofarliga varor. 7:e omarbetade Upplagan 2004, ISBN nr 91-87514-18-4

Mobilisering mot narkotika, *Rapport 2004 dennationella narkotikapolitiska Samordnarens årsrapport juli 2003 – juni 2004*.

Nygren Karina (UFFE)- Utvecklings- och fältforskningsenhet vid Umeå socialtjänst 2005-02-01, *Resultat från levnadsvaneundersökningen 2004*

Sveriges Lagar, Thomson Fakta AB, Åttonde upplagan, ISBN 91-7610-083-9

Muntliga källor

Eiserman Anders, Polis på grova brottsroteln i Umeå,

Eriksson Britta, Koordinator på socialtjänsten i Umeå, britta.eriksson@umea.se

Lundgren Pia, Koordinator på socialtjänsten i Umeå, pia.lundgren@umea.se

Webbaserade källor

Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning (CAN) <http://www.can.se>

Mobilisering mot narkotika (Mobilisera) <http://www.mobilisera.nu>

Nationalencyklopedin (NE) <http://www.ne.se>

Riksförbundet Narkotikafritt Samhälle (RNS) <http://www.rns.se>

Statens kriminaltekniska laboratorium (SKL) <http://www.skl.polisen.se>

Umeå kommun <http://www.umea.se>

Polisen i Västerbotten <http://www.vasterbotten.polisen.se>

**Första samtal kring alkohol- och narkotika med anledning av polismyndighetens anmälan till socialtjänsten gällande misstanke om ringa narkotikabrott, 18-25 år.
Material: Åsa Domeij, Socialtjänsten Umeå kommun**

INLEDANDE SAMTAL

1. Vem/vilka är bekymrade över att du använder narkotika?
- 1b. Vad gör att de är bekymrade?
2. Hur länge har de känt till att du använder narkotika?
3. Är DU bekymrad över att du använder narkotika?
 - a. Om ja, vad gör att du är bekymrad?
 - b. Om nej, vad är det som gör att du inte är bekymrad?

4. NARKOTIKA

1. Vilka preparat har du erfarenhet av?
2. När började du att använda narkotika?
3. Vad tror du påverkade dig att börja med narkotika?
4. Använder någon annan i din familj/släkt narkotika- eller
 - a. har någon problem med alkohol eller läkemedel?
 - b. Om ja, känner du oro över detta?
- 5a. Använder du alkohol?
- 5b. Om ja, vad är fördelarna/nackdelarna för dig med att använda alkohol?
6. Vad är fördelarna/nackdelarna för dig med att använda narkotika?
7. Tycker du att du har några problem/bekymmer i livet?
8. Finns det något samband - som du ser det - med att du använder alkohol/narkotika?
9. Vad skulle få dig att avstå från att använda narkotika?
10. Vad kan du göra för att andra ska sluta bekymra sig för dig?
11. Har du själv tänkt tanken att ändra dina vanor?
12. Om du har haft perioder där du inte använt alkohol eller narkotika
 - a. berätta om vad som var annorlunda med att du var nykter/drogfri?
13. Vilket upplever du som största hindret för att ta steget att avstå från att använda narkotika?
14. Vad behövs/krävs för att du ska ta steget?
15. Vi har nu samtalat om ditt användande av alkohol och narkotika, med anledning av den anmälan som socialtjänsten erhållit från Polismyndigheten gällande misstanke om ringa narkotikabrott.

Hur ska du gå vidare?